

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT MOLIYA INSTITUTI

O'quv-uslubiy boshqarma
tomonidan ro'yxatga olindi

№ 201200012
2014 yil 20 iyun

Institut kengashining

№1 sonli qarori bilan

TASDIQLANGAN

(2014 yil 23 avgust)

XO'JALIK FAOLİYATI TAHLILI

fanining

ISHCHI O'QUV DASTURI

Oliy ta'limning

Bilim sohasi:	200 000 – Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq.
Ta'lim sohasi:	230 000 – Iqtisod.
Ta'lim yo'nalishi:	5230800 – Soliqlar va soliqqa tortish.

Toshkent – 2014

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv va ishchi o'quv reja hamda o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzuvchilar:	B.Xakimov	– TMI, “Moliyaviy tahlil” kafedrası mudiri, i.f.n., prof.
	I.Choriyev	– TMI, “Moliyaviy tahlil” kafedrası katta o'qıtuvchısı.
Taqrizchilar:	A.Ibroximov	– TMI, “Moliyaviy tahlil” kafedrası professorı, i.f.n.
	M.Raximov	– TMI, “Moliyaviy tahlil” kafedrası dotsenti, i.f.n.

Fanning ishchi o'quv dasturi kafedraning 2014 yil 20 maydagi 20-sonlı yig'ilishi muhokamasidan o'tkazilgan va fakultet Kengashida ko'rib chiqish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri B.Xakimov

Fanning ishchi o'quv dasturi Hisob va audit fakulteti Kengashida muhokamadan o'tkazilgan va tavsiya etilgan (2014 yil 12 iyundagi 11-sonlı qarori).

Fakultet dekani

Kelishildi:

O'quv ishlari bo'yicha
prorektor

J.Kudaybergenov

A.Karimov

KIRISH

1.1. Fanning maqsadi va vazifalari

«Xo'jalik faoliyati tahlili» fanining asosiy maqsadi –moliyaviy va boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun xo'jalik sub`ektlarining moddiy, moliyaviy va mehnat resurslaridan foydalanish holatini, ishlab chiqarish faoliyati samaradorligini, moliyaviy holatini hamda ularning o'zgarishlarini, o'zgarishlarga ta`sir qilgan omillarni aniqlash, hisob-kitob qilish, baholash yo'llarini o'rgatishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarda xo'jalik sub`ektlarining moddiy, moliyaviy va mehnat resurslaridan foydalanish holatiga, ishlab chiqarish faoliyati samaradorligiga, iqtisodiy holatiga ob`ektiv baho berish, bu borada yo'l qo'yilgan kamchiliklarni bartaraf etish va foydalanilmagan imkoniyatlarni ko'rsatib berish hamda ularni amaliyotga tadbiq etish bo'yicha ko'nikma va malakani shakllantirishdan iborat.

Har bir mavzu yakunida ta`lim texnologiyalari keltirilgan va ularni qo'llash yuzasidan aniq tavsiyalar mazkur fandan ishlab chiqilgan o'quv-uslubiy majmua(O'UM)da bayon etilgan.

1.2. Fanni o'zlashtirgan talabaning malakaviy darajasi:

«Xo'jalik faoliyati tahlili» fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- xo'jalik sub`ektlari faoliyatini tahlil qilishning asosiy tamoyillarini, Xo'jalik faoliyati tahlilining oddiy-an`anaviy hamda iqtisodiy-matematik usullarini, iqtisodiyot sub`ektlarida tahlil ishlarini tashkil qilishni, tahlil uchun kerakli manbalarni to'plash va ulardan foydalana olishni *bilishi kerak*;

- xo'jalik sub`ektlarida mahsulot (ish, xizmatlar) ishlab chiqarish hajmiga baho berish, mahsulot (ish, xizmatlar) sotish hajmlarini tahlil qilish, moddiy va mehnat resurslaridan samarali foydalanish holatiga baho berish, mahsulot (ish, xizmatlar) ishlab chiqarish xarajatlari va davr xarajatlarini tahlil qilish, sub`ektlar moliyaviy va iqtisodiy holatiga aniq baho berish, moliyaviy natijalar va ularga ta`sir etuvchi omillarni hisoblash va tahlil qilish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak*;

- turli shakldagi iqtisodiy tahlil ishlarini tashkil qilish, tahlil natijalarini rasmiylashtirish, yo'l qo'yilgan kamchiliklarni aniqlash va bartaraf etish, foydalanilmagan imkoniyatlarni ko'rsatib berish, iqtisodiy samaradorlikni oshirishga qaratilgan tavsiyalar ishlab chiqish va ularni amaliyotga tadbiq etish *malakalariga ega bo'lishi kerak*.

1.3. Fanning o'quv rejasidagi fanlar bilan bog'liqligi

«Xo'jalik faoliyati tahlili» fani asosiy ixtisoslik fani hisoblanib, tegishli ta`lim yo'nalishlarida 5 semestrda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish o'quv rejasida rejalashtirilgan matematik va tabiiy (Oliy matematika, Ehtimollar nazariyasi va matematik statistika, Matematik programmashtirish, Informatika va axborot texnologiyalari), umumkasbiy (Mikroiqtisodiyot, Menejment va marketing asoslari, Statistika, Pul, kredit va banklar, Moliya bozori va qimmatli kog'ozlar, Investitsiyalarni tashkil etish va moliyalashtirish, Moliyaviy menejment) va ixtisoslik

(Moliyaviy hisob, Boshqaruv hisobi, Audit) fanlaridan yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlik talab etiladi.

1.4. Fanni o'qitishda qo'llaniladigan yangi pedagogik texnologiyalar va ularning mazmun-mohiyati

«Xo'jalik faoliyati tahlili» fanining *ma`ruza mashg'ulotlarida* ma'lumotlarni ko'rgazmali taqdim etish usullari va vositalari:

insert jadvali:

- mustaqil o'qish, ma`ruza tinglash jarayonida olinadigan ma'lumotlarni yaxlit bir tizimga keltirishga imkoniyat yaratadi.

- oldindan olingan ma'lumotni yangisi bilan o'zaro bog'lash qobiliyatini shakllantirishga imkon beradi.

Klaster (Klaster - tutam, bog'lash):

Ma'lumot xaritasini tuzish va vositasi-barcha fikr konstitutsiyasini fokuslash va aniqlash uchun asosiy omil atrofida g'oyalarni yig'ish.

“Charxpalak” texnologiyasi:

Ushbu texnologiya talabalarni o'tilgan mavzularni yod olishga, mantiqan fikrlab, berilgan savollarga mustaqil ravishda to'g'ri javob berishga va o'z-o'zini baholashga o'rgatishga hamda qisqa vaqt ichida o'qituvchi tomonidan barcha talabalarning egallagan bilimlarini bag'olashga qaratilgan.

Toifali jadval:

Toifa - mavjud holat va munosabatlarni aks ettiradigan belgi (umumiy).

- ajratilgan belgilarga ko'ra olingan ma'lumotlarni birlashtirishni ta'minlaydi;

- tizimli mushohada qilish, ma'lumotlarni tarkiblashtirish va tizimlashtirish ko'nikmasini rivojlantiradi.

Kontseptual jadval:

O'rganilayotgan xodisa tushuncha, qarash, mavzu va shu kabilarni ikki va undan ortiq jihat bo'yicha taqqoslash imkonini beradi. Tizimli mushohada qilish, ma'lumotlarni tarkiblashtirish va tizimlashtirish ko'nikmasini rivojlantiradi.

BLOT-tahlil jadvali:

Korxonalar resurslari holatini tahlil qilish va baholash vositasi. Bu kabi tahlilni tashkilot bo'yicha umumiy tarzda yoki alohida muammo yoki loyixa bo'yicha ham amalga oshirish mumkin. Tizimli mushohada qilish, taqqoslash, solishtirish, tahlil va sintezni amalga oshirish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Loyihalash metodi:

Kelajakda amalga oshiriladigan ishlarni rejalashtirish bo'lib, loyiha, ma'lum bir hisob-kitob, chizma va boshqalarga asoslangan holda tavsiflash, bayon qilish shaklida mujassamlashgan g'oya, fikr.

Muammo texnologiyasi:

Talabalarga fanning mavzusidan kelib chiqqan turli muammoli masala yoki vaziyatlarning yechimini to'g'ri topishlariga o'rgatish, ularda muammoning mohiyatini aniqlash bo'yicha malakalarni shakllantirish, muammoni yechishning ba'zi usullari bilan tanishtirish va muammoni yechishda mos uslublarni to'g'ri tanlashga o'rgatish, muammoni kelib chiqish sabablarini va muammoni yechishdagi xatti-harakatlarni to'g'ri aniqlashga o'rgatish.

«Xo'jalik faoliyati tahlili » fanining **amaliyot mashg'ulotlarida** muammoni jamoali tarzda hal etishning usullari va vositalari:

Aqliy hujum:

Bu uslubda qo'yilgan savol, muammo, masalani butun guruh bilan birgalikda muhokama qilinadi. U talabalarni o'quv jarayonida mashg'ulotlarda faol qatnashishlarini topish va bayon qilish chog'ida boshqalarni ham fikrini jalb qilish, o'z fikrlarini aytishga yo'naltiruvchi metoddir.

Bahs:

O'z fikrini ifoda etishni xohlovchilar orasida biron bir munozarali masalani muhokama qilish, haqiqatni aniqlash va to'g'ri qarorni qabul qilish.

Pinbord texnikasi:

Muammoni hal etish bo'yicha g'oyalarni tizimlashtirish va guruhlashtirish va yagona nuqtai nazarni ishlab chiqish imkonini beradi.

Del fi texnikasi:

Muammoni hal etishning jamoali baholash va tanlash imkonini beradi.

6-6 *texnikasi:*

Qo'yilgan muammoni hal etish bo'yicha jamoa tomonidan ifodalangan variantlardan eng yaxshisi baholanadi va tanlanadi, keyin quyidagi harakatlar algoritmiga muvofiq ma'lum belgilar bo'yicha guruhlanadi.

Keys stadi.:

Talabalarni qaror qabul qilishga o'rgatishda muammoli vaziyat hosil qilib, uni yechishni o'rganish metodi.

SHuningdek «Xo'jalik faoliyati tahlili» fanining amaliyot mashg'ulotlarida komp yuter dasturlaridan (Finanalitik, Audit-Ekspert,1S: Prof. Buxgalteriya, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint, Web Trust, SYS Trust), slaydlardan, mul timediata`lim vositalaridan, INTERNET sahifalari va tizimlaridan foydalanish tavsiya etiladi.

Talabalarga ushbu fanni o'zlashtirishda mavjud o'quv adabiyotlaridan, elektron darslik, testlar majmuasi va boshqa manbalardan foydalanish tavsiya etiladi.

5230800 – Soliqlar va soliqqa tortish bakalavriat ta’lim yo’nalishida “Xo’jalik faoliyati tahlili” fanidan o‘tiladigan mavzular va ular bo’yicha mashg‘ulot turlariga ajratilgan soatlar hajmining taqsimoti

Tg 'r	Fan mavzularining nomi	Jami soat- lar	Shu jumladan		
			Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Mustaqil ta'lim
A	1	2	3	4	5
Kuzgi semestr					
1.	Xo'jalik faoliyati tahlilining predmeti, asosiy vazifalari va tamoyillari	8	2	2	4
2.	Xo'jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari	14	4	4	6
3.	Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarda tahlil ishlarini tashkil qilish va tahlilni manbalar bilan ta`minlash	14	4	4	6
4.	Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning marketing faoliyatini tahlili	10	2	2	6
5.	Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning mahsulot (ish, xizmatlar) ishlab chiqarish hajmini tahlili	14	4	4	6
6.	Mahsulot(ish, xizmatlar)ni sotish hajmi va ularning o'zgarishiga ta`sir etuvchi omillar tahlili	10	2	2	6
7.	Mehnat resurslari bilan ta`minlanganlik, mehnat unumdorligi va ularning mahsulot hajmiga ta`sirini tahlili	12	2	4	6
8.	Mehnat resurslari bilan ta`minlanganlik, mehnat unumdorligi va ularning mahsulot hajmiga ta`sirini tahlili (davomi)	8	2	2	4
9.	Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning moddiy(material) resurslar bilan ta`minlanishini tahlili	14	4	4	6
10.	Mahsulot ishlab chiqarish va davr xarajatlari tahlili	22	6	6	10
11.	Balans ko'rsatkichlari va korxonada moliyaviy holati tahlili	26	8	8	10
12.	Xo'jalik yurituvchi sub`ektlar moliyaviy natijalari tahlili	22	6	6	10
13.	Debitor va kreditor qarzdorliklar tahlili	8	2	2	4
14.	Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning asosiy vosita (fond)lar bilan ta`minlanganligi va ulardan foydalanish samaradorligining tahlili	16	4	4	8
15.	Pul oqimlarining tahlili	8	2	2	4
16.	Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning xususiy kapitali tahlili	8	2	2	4
	Jami	214	56	58	100
	1-oraliq nazorat				
	2-oraliq nazorat				
	Yakuniy nazorat				
	Jami	214	56	58	100

2. O'QUV MATERIALLARI MAZMUNI

2.1. MA`RUZA MASHG'ULOTLARI

2.1.1. Xo'jalik faoliyati tahlilining predmeti, asosiy vazifalari va tamoyillari

Tahlil (analiz) va sintez hodisa va jarayonlarni batafsil o'rganishning asosiy yo'li ekanligi. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida turli mulkchilik shaklidagi xo'jalik sub`ektlarini samarali boshqarishda tahlilning roli. Xo'jalik faoliyati tahlili fanining predmeti. Sub`ektning ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlari. Ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik. Moliyaviy holat. Ichki va tashqi omillar. Ko'rsatkichlar tizimi.

Xo'jalik faoliyati tahlilining maqsadi hamda vazifalari. Xo'jalik faoliyati tahlilining asosiy printsiplari. Fanlar tarkibida «Xo'jalik faoliyati tahlili»ning o'rni.

Qo'llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *insert usuli, aqliy hujum, toifali jadval, kontseptual jadval.*

[A1, A3, A8, A12, Q16, Q19, Q21]

2.1.2. Xo'jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari

Xo'jalik faoliyati tahlili fanining metodi va uning o'ziga xos xususiyatlari.

Xo'jalik faoliyati tahlilining oddiy-an`anaviy usullari. Taqqoslash, o'rtacha va nisbiy ko'rsatkichlarni hisoblash, guruhlashtirish, balansli bog'lanish, zanjirli bog'lanish, mutloq va nisbiy farqlar, indeks usullarining tahlilda qo'llanilishi.

Xo'jalik faoliyati tahlilida iqtisodiy matematik usullarni qo'llashning zaruriyati. Iqtisodiy jarayonlar va ularning natijalariga ta`sir etuvchi omillarni baholashda integral va logarifm usullaridan foydalanish. Iqtisodiy masalalarning maqbul yechimini aniqlashda matematik programmalashtirish usullaridan foydalanish. Xo'jalik faoliyati tahlilida korrelyatsion va regression tahlil, o'yin nazariyasi va nazariy xizmat ko'rsatish usullarining qo'llanilishi. Evrestik tahlil. Tahlil usullarini takomillashtirish masalalari.

Qo'llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *klaster, BLOT-tahlil jadvali, kontseptual jadval.*

[A1, A2, A6, A9, A13, Q16, Q19, Q22]

2.1.3. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarda tahlil ishlarini tashkil qilish va tahlilni manbalar bilan ta`minlash

Xo'jalik sub`ektlarida tahlil ishlarini tashkil qilish. Tashqi va ichki tahlil. Tahlilni o'tkazish bosqichlari. Tahlil natijalarini umumlashtirish va rasmiylashtirish. Tahlil natijasida aniqlangan imkoniyatlar va ilg'or g'oyalarni amaliyotga tadbiq etish.

Tahlil uchun kerakli manbalar sistemasi va uning turlari. Iqtisodiy, huquqiy, texnik, ekologik va boshqa manbalar to'g'risida tushunchalar.

Iqtisodiy manbalarning turlari va ularni tashkil qilishning asosiy tamoyillari (printsiplari): haqqoniylik, umumiy bog'liqlik, tezkorlik, tejamkorlik va keraklilik tamoyillariga amal qilishlik. Tahlil uchun kerakli manbalarga qo'yiladigan talablar va ularning to'g'riligini tekshirish.

Qo'llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, loyihalash metodi.*

[A2, A3, A5, A12, Q17, Q19, Q21]

2.1.4. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning marketing faoliyatini tahlili

Marketing tahlilining maqsadi, vazifasi va uning axborot manbalari. Marketing tizimidagi tahlil turlari va ularning asosiy usullari.

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida xo'jalik sub`ektlari mahsuloti hamda xizmatiga bo'lgan talab va taklifni o'rganishning ahamiyati. Talab va taklifni ifodalovchi ko'rsatkichlar tizimi. Xo'jalik sub`ektlari mahsuloti va xizmatiga bo'lgan talab darajasini aniqlovchi omillarning tahlili. Tovar va korxonaning baho siyosatining tahlili. Raqobat darajasi ko'rsatkichlari va ularni aniqlovchi omillar. Korxonah mahsulotining raqobatbardoshligi tahlili.

Qo'llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *“CHarxpalak” texnologiyasi, toifali jadval, kontseptual jadval slaydlar, mul timediata`lim vositalari.*

[A2, A4, A7, A11, A12, Q16, Q19, Q21]

2.1.5. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning mahsulot (ish, xizmatlar) ishlab chiqarish hajmini tahlili

Mahsulot ishlab chiqarish hajmini tahlil qilishning mazmuni, vazifalari va manbalari. Mahsulot ishlab chiqarish hajmini ifodalovchi ko'rsatkichlar tizimi.

Mahsulot ishlab chiqarish dinamikasini tahlili. Yaroqsiz mahsulotdan yo'qotishlarning tahlili.

Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida ishlab chiqarishni diversifikatsiyalashning ahamiyati. Mahsulotlar tarkibidagi strukturaviy o'zgarishlar tahlili. Mahsulot nomenklaturasi va assortimenti tahlili. Mahsulot ishlab chiqarish maromiyligi tahlili.

Mahsulot hajmiga ta`sir etuvchi omillarni guruhlariga ajratish. Mahsulot ishlab chiqarish hajmiga ta`sir etuvchi mehnat omillari. Mahsulot hajmini oshirish bo'yicha mavjud imkoniyatlarni aniqlash.

Qo'llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *Muammo texnologiyasi,, toifali jadval, kontseptual jadval, slaydlar, mul timediata`lim vositalari.*

[A2, A3, A6, A12, Q17, Q19, Q22]

2.1.6. Mahsulot(ish, xizmatlar)ni sotish hajmi va ularning o'zgarishiga ta`sir etuvchi omillar tahlili

Xo'jalik sub`ektlarida mahsulot sotish hajmini tahlil etishning mazmuni, vazifalari va manbalari. Mahsulot sotish hajmi va uning dinamikasini tahlili. Sotish hajmiga ta`sir etuvchi omillarning hisoblash. Mahsulotlarni sotish bo'yicha shartnoma majburiyatlarining bajarilishini tahlili. Sotilgan mahsulot sifatining tahlili. Mahsulot sifatini oshirishda ishlab chiqarishni modernizatsiyalashning ahamiyati. Mahsulotning sotish hajmini oshirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *Muammo texnologiyasi,, toifali jadval, kontseptual jadval, slaydlar, mul timediata`lim vositalari.*

[A2, A3, A7, A14, Q16, Q18, Q22]

2.1.7. Mehnat resurslari bilan ta`minlanganlik, mehnat unumdorligi va ularning mahsulot hajmiga ta`sirini tahlili

Xo`jalik sub`ektlarining mehnat resurslari bilan ta`minlanganligini tahlil qilishning ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Mehnat resurslari tarkibi va ularning dinamikasini tahlili. Ish kuchi qo`nimsizligi va ishchilar malaka darajasini tahlili. Ish vaqtidan samarali foydalanish va uning o`zgarishiga ta`sir etuvchi omillar tahlili.

Mehnat unumdorligi dinamikasini tahlili. Ishlab chiqarish xodimlari mehnat unumdorligiga ta`sir etuvchi omillar va ularning tahlili. Ishchilarning mehnat unumdorligiga ta`sir etuvchi omillar tahlili. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida mehnat unumdorligini oshirishning mahsulot tannarxini pasaytirishdagi o`rni. Mehnat sig`imining tahlili. Mahsulot hajmiga mehnat omillari ta`sirining tahlili.

Qo`llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *Muammo texnologiyasi,, toifali jadval, kontseptual jadval, slaydlar, mul timediata`lim vositalari.*

[A2, A4, A8, A12, Q16, Q18, Q21]

2.1.8. Xo`jalik yurituvchi sub`ektlarning moddiy(material) resurslar bilan ta`minlanishini tahlili

Xo`jalik sub`ektlarining moddiy resurslar bilan ta`minlanganligini tahlil etishning ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Moddiy resurslar bilan ta`minlanganlik va ulardan foydalanish samaradorligini xarakterlaydigan ko`rsatkichlar tizimi. Xo`jalik sub`ektlarining moddiy resurslar bilan ta`minlanganligini tahlili. Moddiy resurslardan foydalanish samaradorligi va ularni ishlab chiqarish hajmiga ta`sirini tahlili. Material qaytimi va material sig`imining tahlili. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida materiallardan samarali foydalanishning mahsulot tannarxini pasaytirishdagi ahamiyati.

Qo`llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *“CHarxpalak” texnologiyasi, Muammo texnologiyasi, kontseptual jadval, slaydlar, mul timediata`lim vositalari.*

[A2, A3, A8, A12, Q16, Q19, Q21]

2.1.9. Mahsulot ishlab chiqarish va davr xarajatlari tahlili

Xo`jalik sub`ektlarining ishlab chiqarish xarajatlarini tahlil qilishning ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini pasaytirishning ahamiyati. Xarajatlarni turkumlash: ishlab chiqarish va noishlab chiqarish xarajatlari, “o`zgaruvchan” va “o`zgarmas” xarajatlar tahlili. Bir so`mlik mahsulot uchun qilingan xarajatlar tahlili. Ishlab chiqarish xarajatlarining iqtisodiy elementlari va kal kulyatsiya moddalari bo`yicha tahlili. Mehnat haqi xarajatlarining tahlili. Ish haqi fondiga ta`sir etuvchi omillarni tahlili.

Xo`jalik sub`ektlari faoliyatidagi davr xarajatlarini tahlil qilishning nazariy-uslubiy asoslari. Sotish xarajatlari tahlili. Ma`muriy xarajatlar tahlili. Boshqa operatsiya xarajatlar tahlili. Davr xarajatlarini pasaytirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo`llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *“CHarxpalak” texnologiyasi, Muammo texnologiyasi, kontseptual jadval, slaydlar, mul timediata`lim vositalari.*

[A2, A3, A6, A7, A13, A14, Q17, Q18, Q19, Q22]

2.1.10. Balans ko'rsatkichlari va korxonalar moliyaviy holati tahlili

Xo'jalik sub'ektlarining moliyaviy holati tahlilining ahamiyati, mazmuni va vazifalari. Tahlilning axborot manbalari. Buxgalteriya balans. Balans aktiv moddalarining tahlili. Balans passiv moddalarining tahlili.

Zaxira va xarajatlarni qoplashga tegishli manbalar bilan ta'minlanganligini tahlili. Korxonalar to'lov qobiliyatini tahlili. Korxonalar moliyaviy barqarorligini tahlili. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida moliyaviy barqarorlikni yaxshilash chora-tadbirlari. Xo'jalik sub'ektlarining kreditga layoqatliligini tahlili.

Likvidlik ko'rsatkichlari. Balans likvidligini tahlili. Joriy va istiqbolli likvidlik koeffitsientlarini tahlili. Joriy aktivlar aylanishini tahlili. Moliyaviy holat tahlilining natijalarini umumlashtirish va moliyaviy sog'lomlashtirish yo'llarini belgilash. Xo'jalik sub'ektlarining moliyaviy va iqtisodiy holatiga umumiy baho berish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Muammo texnologiyasi, toifali jadval, kontseptual jadval, slaydlar, Finanalitik, Audit-Ekspert, IS: Prof. Buxgalteriya. kompyuter dasturlari.*

[A2, A4, A8, A11, Q18, Q19, Q21]

2.1.11. Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyaviy natijalari tahlili

Moliyaviy natijalarni tahlil qilishning ahamiyati, mazmuni va vazifalari. Tahlilning axborot manbalari. Umumiy moliyaviy natijalar, ularning tarkibi va tuzilishini tahlili. Mahsulot sotishdan ko'rilgan yalpi moliyaviy natija va unga ta'sir etuvchi omillarning tahlili.

Asosiy faoliyatning moliyaviy natijalari tahlili. Moliyaviy faoliyatning daromadlari va xarajatlari tahlili. Umumxo'jalik faoliyatining moliyaviy natijalari tahlili. Soliq to'langunga qadar foyda tahlili. Byudjetga to'lovlar va ajratmalarning tahlili. Sof foyda va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Rentabellik ko'rsatkichlari va ularga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Foyda va rentabellikni oshirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Muammo texnologiyasi, toifali jadval, kontseptual jadval, slaydlar, Finanalitik, Audit-Ekspert, IS: Prof. Buxgalteriya. kompyuter dasturlari.*

[A1, A3, A8, A12, Q16, Q19, Q21]

2.1.12. Debitor va kreditor qarzdorliklar tahlili

Xo'jalik sub'ektlarining debitorlik va kreditorlik qarzlari tahlilining ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Debitorlik va kreditorlik qarzlarning xo'jalik sub'ektlari moliyaviy holatiga ta'siri.

Debitorlik va kreditorlik qarzlarning umumiy hajmini tahlili. Debitorlik va kreditorlik qarzlarning tarkibi, tuzilishi va dinamikasini tahlili. Debitorlik va kreditorlik qarzlarning muddatlari bo'yicha tahlili.

Debitorlik va kreditorlik qarzlarning aylanuvchanligini tahlili. Qarzlarni kamaytirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Muammo texnologiyasi, toifali jadval, kontseptual jadval, slyadlar, Finanalitik, Audit-Ekspert, IS: Prof. Buxgalteriya. komp yuter dasturlari.*

[A1, A3, A4, A7, A13, Q16, Q18, Q21]

2.1.13. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning asosiy vosita (fond)lar bilan ta'minlanganligi va ulardan foydalanish samaradorligining tahlili

Xo'jalik sub`ektlarining asosiy vositalar bilan ta'minlanganligini o'rganishning ahamiyati, mazmuni va tahlilning vazifalari. Tahlilning axborot manbalari. Asosiy vositalarning tarkibi, tuzilishi va dinamikasini tahlili. Aktiv asosiy vositalar tahlili. Passiv asosiy vositalar tahlili. Asosiy vositalarning texnik holati va harakat ko'rsatkichlarini tahlili. Asosiy vositalarni texnik yangilashning ahamiyati.

Asosiy vositalar bilan ta'minlanganlik va qurollanganlikni tahlili. Asosiy vositalardan samarali foydalanish ko'rsatkichlarining tahlili. Fond qaytimi va fond sig'imining tahlili. Mashina va jihozlardan vaqt va quvvat bo'yicha foydalanishning tahlili. Asosiy vositalardan foydalanish samaradorligini oshirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Muammo texnologiyasi, toifali jadval, kontseptual jadval, slyadlar, Finanalitik, Audit-Ekspert, IS: Prof. Buxgalteriya. komp yuter dasturlari.*

[A1, A2, A3, A8, A11, Q16, Q17, Q21]

2.1.14. Pul oqimlarining tahlili

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash xo'jalik sub`ektlarining pul mablag'lari bilan ta'minlanganligi va ularning oqimlarini o'rganishning ahamiyati, mazmuni va vazifalari. Tahlilning asosiy axborot manbalari. Xo'jalik sub`ektining umumiy pul mablag'lari oqimining tahlili. Xo'jalik faoliyatidagi pul mablag'lari harakatini tahlili. Moliyaviy faoliyatdan pul oqimining tahlili. Investitsion faoliyatdagi pul oqimlari tahlili. Pul oqimlarini bashoratlash. Valyuta mablag'lari harakatini tahlili. Pul mablag'lari harakatini tezlashtirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Muammo texnologiyasi, toifali jadval, kontseptual jadval, slyadlar, Finanalitik, Audit-Ekspert, IS: Prof. Buxgalteriya. komp yuter dasturlari.*

[A1, A2, A3, A8, A12, A15, Q16, Q19, Q21]

2.1.15. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning xususiy kapitali tahlili

Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida iqtisodiyot sub`ektlarining xususiy kapitalini tahlil etishning mazmuni, vazifalari va manbalari. Xususiy kapitalning iqtisodiyot sub`ektlari moliyaviy barqarorligini ta'minlashdagi o'rni. Xususiy kapitalni xarakterlovchi ko'rsatkichlar tasnifi. Xususiy kapitalning o'zgarish sabablarini tahlili. Ustav kapitalini tahlili. Qo'shilgan va rezerv kapitalini tahlili. Taqsimlanmagan foyda (qoplanmagan zarar)ni tahlili. Xususiy kapital bilan bog'liq bo'lgan moliyaviy koeffitsientlar tahlili. Moliyaviy inqirozga qarshi kurashishda xususiy kapitalni ko'paytirishning ahamiyati.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Muammo texnologiyasi, toifali jadval, kontseptual jadval, slaydlar Finanalitik, Audit-Ekspert, IS: Prof. Buxgalteriya. komp yuter dasturlari.*

[A2, A3, A8, A11, Q16, Q19, Q22]

2.2. AMALIY MASHG'ULOTLARNI TASHKIL ETISH BO'YICHA KO'RSATMALAR

2.2.1. Xo'jalik faoliyati tahlilining predmeti, asosiy vazifalari va tamoyillari

Tahlil (analiz) va sintez hodisa va jarayonlarni batafsil o'rganishning asosiy yo'li ekanligi. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida turli mulkchilik shaklidagi xo'jalik sub`ektlarini samarali boshqarishda tahlilning roli. Xo'jalik faoliyati tahlili fanining predmeti. Sub`ektning ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlari. Ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik. Moliyaviy holat. Ichki va tashqi omillar. Ko'rsatkichlar tizimi.

Xo'jalik faoliyati tahlilining maqsadi hamda vazifalari. Xo'jalik faoliyati tahlilining asosiy printsiplari. Fanlar tarkibida «Xo'jalik faoliyati tahlili»ning o'rni.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *insert jadvali, keys stadi, kontseptual jadval.*

[A1, A3, A8, A12, Q16, Q19, Q21]

2.2.2. Xo'jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari

Xo'jalik faoliyati tahlili fanining metodi va uning o'ziga xos xususiyatlari.

Xo'jalik faoliyati tahlilining oddiy-an`anaviy usullari. Taqqoslash, o'rtacha va nisbiy ko'rsatkichlarni hisoblash, guruhlashtirish, balansli bog'lanish, zanjirli bog'lanish, mutloq va nisbiy farqlar, indeks usullarining tahlilda qo'llanilishi.

Xo'jalik faoliyati tahlilida iqtisodiy matematik usullarni qo'llashning zaruriyati. Iqtisodiy jarayonlar va ularning natijalariga ta`sir etuvchi omillarni baholashda integral va logarifm usullaridan foydalanish. Iqtisodiy masalalarning maqbul yechimini aniqlashda matematik programmashtirish usullaridan foydalanish. Xo'jalik faoliyati tahlilida korrelyatsion va regression tahlil, o'yin nazariyasi va nazariy xizmat ko'rsatish usullarining qo'llanilishi. Evrestik tahlil. Tahlil usullarini takomillashtirish masalalari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Microsoft Excel komp yuter dasturlari.*

[A1, A2, A6, A9, A13, Q16, Q19, Q22]

2.2.3. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarda tahlil ishlarini tashkil qilish va tahlilni manbalar bilan ta'minlash

Xo'jalik sub`ektlarida tahlil ishlarini tashkil qilish. Tashqi va ichki tahlil. Tahlilni o'tkazish bosqichlari. Tahlil natijalarini umumlashtirish va rasmiylashtirish. Tahlil natijasida aniqlangan imkoniyatlar va ilg'or g'oyalarni amaliyotga tadbiq etish.

Tahlil uchun kerakli manbalar sistemasi va uning turlari. Iqtisodiy, huquqiy, texnik, ekologik va boshqa manbalar to'g'risida tushunchalar.

Iqtisodiy manbalarning turlari va ularni tashkil qilishning asosiy tamoyillari (printsipalari): haqqoniylik, umumiy bog'liqlik, tezkorlik, tejamkorlik va keraklilik tamoyillariga amal qilishlik. Tahlil uchun kerakli manbalarga qo'yiladigan talablar va ularning to'g'riligini tekshirish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *klaster, toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi*.

[A2, A3, A5, A12, Q17, Q19, Q21]

2.2.4. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning marketing faoliyatini tahlili

Marketing tahlilining maqsadi, vazifasi va uning axborot manbalari. Marketing tizimidagi tahlil turlari va ularning asosiy usullari.

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida xo'jalik sub`ektlari mahsuloti hamda xizmatiga bo'lgan talab va taklifni o'rganishning ahamiyati. Talab va taklifni ifodalovchi ko'rsatkichlar tizimi. Xo'jalik sub`ektlari mahsuloti va xizmatiga bo'lgan talab darajasini aniqlovchi omillarning tahlili. Tovar va korxonaning baho siyosatining tahlili. Raqobat darajasi ko'rsatkichlari va ularni aniqlovchi omillar. Korxonah mahsulotining raqobatbardoshligi tahlili.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *toifali jadval, SWOT-tahlil usuli, keys stadi, masala-mashq usuli, Microsoft Excel komp yuter dasturlari*.

[A2, A4, A7, A11, A12, Q16, Q19, Q21]

2.2.5. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning mahsulot (ish, xizmatlar) ishlab chiqarish hajmini tahlili

Mahsulot ishlab chiqarish hajmini tahlil qilishning mazmuni, vazifalari va manbalari. Mahsulot ishlab chiqarish hajmini ifodalovchi ko'rsatkichlar tizimi.

Mahsulot ishlab chiqarish dinamikasini tahlili. Yaroqsiz mahsulotdan yo'qotishlarning tahlili.

Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida ishlab chiqarishni diversifikatsiyalashning ahamiyati. Mahsulotlar tarkibidagi strukturaviy o'zgarishlar tahlili. Mahsulot nomenklaturasi va assortimenti tahlili. Mahsulot ishlab chiqarish maromiyligi tahlili.

Mahsulot hajmiga ta'sir etuvchi omillarni guruhlariga ajratish. Mahsulot ishlab chiqarish hajmiga ta'sir etuvchi mehnat omillari. Mahsulot hajmini oshirish bo'yicha mavjud imkoniyatlarni aniqlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Microsoft Excel komp yuter dasturlari*.

[A2, A3, A6, A12, Q17, Q19, Q22]

2.2.6. Mahsulot(ish, xizmatlar)ni sotish hajmi va ularning o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar tahlili

Xo'jalik sub`ektlarida mahsulot sotish hajmini tahlil etishning mazmuni, vazifalari va manbalari. Mahsulot sotish hajmi va uning dinamikasini tahlili. Sotish hajmiga ta'sir etuvchi omillarning hisoblash. Mahsulotlarni sotish bo'yicha shartnoma majburiyatlarining bajarilishini tahlili. Sotilgan mahsulot sifatining tahlili.

Mahsulot sifatini oshirishda ishlab chiqarishni modernizatsiyalashning ahamiyati. Mahsulotning sotish hajmini oshirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Microsoft Excel komp yuter dasturlari, mul timediata`lim vositalari.*

[A2, A3, A7, A14, Q16, Q18, Q22]

2.2.7. Mehnat resurslari bilan ta'minlanganlik, mehnat unumdorligi va ularning mahsulot hajmiga ta'sirini tahlili

Xo'jalik sub`ektlarining mehnat resurslari bilan ta'minlanganligini tahlil qilishning ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Mehnat resurslari tarkibi va ularning dinamikasini tahlili. Ish kuchi qo'nimsizligi va ishchilar malaka darajasini tahlili. Ish vaqtidan samarali foydalanish va uning o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar tahlili.

Mehnat unumdorligi dinamikasini tahlili. Ishlab chiqarish xodimlari mehnat unumdorligiga ta'sir etuvchi omillar va ularning tahlili. Ishchilarning mehnat unumdorligiga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida mehnat unumdorligini oshirishning mahsulot tannarxini pasaytirishdagi o'rni. Mehnat sig'imining tahlili. Mahsulot hajmiga mehnat omillari ta'sirining tahlili.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Microsoft Excel komp yuter dasturlari, mul timediata`lim vositalari.*

[A2, A4, A8, A12, Q16, Q18, Q21]

2.2.8. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning moddiy(material) resurslar bilan ta'minlanishini tahlili

Xo'jalik sub`ektlarining moddiy resurslar bilan ta'minlanganligini tahlil etishning ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Moddiy resurslar bilan ta'minlanganlik va ulardan foydalanish samaradorligini xarakterlaydigan ko'rsatkichlar tizimi. Xo'jalik sub`ektlarining moddiy resurslar bilan ta'minlanganligini tahlili. Moddiy resurslardan foydalanish samaradorligi va ularni ishlab chiqarish hajmiga ta'sirini tahlili. Material qaytimi va material sig'imining tahlili. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida materiallardan samarali foydalanishning mahsulot tannarxini pasaytirishdagi ahamiyati.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Microsoft Excel komp yuter dasturlari, mul timediata`lim vositalari.*

[A2, A3, A8, A12, Q16, Q19, Q21]

2.2.9. Mahsulot ishlab chiqarish va davr xarajatlari tahlili

Xo'jalik sub`ektlarining ishlab chiqarish xarajatlarini tahlil qilishning ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini pasaytirishning ahamiyati. Xarajatlarni turkumlash: ishlab chiqarish va noishlab chiqarish xarajatlari, "o'zgaruvchan" va "o'zgarmas" xarajatlari

tahlili. Bir so'mlik mahsulot uchun qilingan xarajatlar tahlili. Ishlab chiqarish xarajatlarining iqtisodiy elementlari va kal kulyatsiya moddalari bo'yicha tahlili. Mehnat haqi xarajatlarining tahlili. Ish haqi fondiga ta'sir etuvchi omillarni tahlili.

Xo'jalik sub'ektlari faoliyatidagi davr xarajatlarini tahlil qilishning nazariy-uslubiy asoslari. Sotish xarajatlari tahlili. Ma'muriy xarajatlar tahlili. Boshqa operatsiya xarajatlar tahlili. Davr xarajatlarini pasaytirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Microsoft Excel komp yuter dasturlari, mul timediata'lim vositalari.*

[A2, A3, A6, A7, A13, A14, Q17, Q18, Q19, Q22]

2.2.10. Balansi ko'rsatkichlari va korxonada moliyaviy holati tahlili

Xo'jalik sub'ektlarining moliyaviy holati tahlilining ahamiyati, mazmuni va vazifalari. Tahlilning axborot manbalari. Buxgalteriya balansi. Balans aktiv moddalarining tahlili. Balans passiv moddalarining tahlili.

Zaxira va xarajatlarni qoplashga tegishli manbalar bilan ta'minlanganligini tahlili. Korxonada to'lov qobiliyatini tahlili. Korxonaning moliyaviy barqarorligini tahlili. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish sharoitida moliyaviy barqarorlikni yaxshilash chora-tadbirlari. Xo'jalik sub'ektining kreditga layoqatliligini tahlili.

Likvidlilik ko'rsatkichlari. Balans likvidlilikini tahlili. Joriy va istiqbollik likvidlik koeffitsientlarini tahlili. Joriy aktivlar aylanishini tahlili. Moliyaviy holat tahlilining natijalarini umumlashtirish va moliyaviy sog'lomlashtirish yo'llarini belgilash. Xo'jalik sub'ekti moliyaviy va iqtisodiy holatiga umumiy baho berish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Finanalitik, Audit-Ekspert komp yuter dasturlari.*

[A2, A4, A8, A11, Q18, Q19, Q21]

2.2.11. Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyaviy natijalari tahlili

Moliyaviy natijalarni tahlil qilishning ahamiyati, mazmuni va vazifalari. Tahlilning axborot manbalari. Umumiy moliyaviy natijalar, ularning tarkibi va tuzilishini tahlili. Mahsulot sotishdan ko'rilgan yalpi moliyaviy natija va unga ta'sir etuvchi omillarning tahlili.

Asosiy faoliyatning moliyaviy natijalari tahlili. Moliyaviy faoliyatning daromadlari va xarajatlari tahlili. Umumxo'jalik faoliyatining moliyaviy natijalari tahlili. Soliq to'langunga qadar foyda tahlili. Byudjetga to'lovlar va ajratmalarning tahlili. Sof foyda va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Rentabellik ko'rsatkichlari va ularga ta'sir etuvchi omillar tahlili. Foyda va rentabellikni oshirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Finanalitik, Audit-Ekspert komp yuter dasturlari.*

[A1, A3, A8, A12, Q16, Q19, Q21]

2.2.12. Debitor va kreditor qarzdorliklar tahlili

Xo'jalik sub`ektlarining debitorlik va kreditorlik qarzlari tahlilining ahamiyati, vazifalari va axborot manbalari. Debitorlik va kreditorlik qarzlarning xo'jalik sub`ektlari moliyaviy holatiga ta`siri.

Debitorlik va kreditorlik qarzlarning umumiy hajmini tahlili. Debitorlik va kreditorlik qarzlarning tarkibi, tuzilishi va dinamikasini tahlili. Debitorlik va kreditorlik qarzlarning muddatlari bo'yicha tahlili.

Debitorlik va kreditorlik qarzlarning aylanuvchanligini tahlili. Qarzlarni kamaytirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Finanalitik, Audit-Ekspert komp yuter dasturlari.*

[A1, A3, A4, A7, A13, Q16, Q18, Q21]

2.2.13. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning asosiy vosita (fond)lar bilan ta`minlanganligi va ulardan foydalanish samaradorligining tahlili

Xo'jalik sub`ektlarining asosiy vositalar bilan ta`minlanganligini o'rganishning ahamiyati, mazmuni va tahlilning vazifalari. Tahlilning axborot manbalari. Asosiy vositalarning tarkibi, tuzilishi va dinamikasini tahlili. Aktiv asosiy vositalar tahlili. Passiv asosiy vositalar tahlili. Asosiy vositalarning texnik holati va harakat ko'rsatkichlarini tahlili. Asosiy vositalarni texnik yangilashning ahamiyati.

Asosiy vositalar bilan ta`minlanganlik va qurollanganlikni tahlili. Asosiy vositalardan samarali foydalanish ko'rsatkichlarining tahlili. Fond qaytimi va fond sig'imining tahlili. Mashina va jihozlardan vaqt va quvvat bo'yicha foydalanishning tahlili. Asosiy vositalardan foydalanish samaradorligini oshirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Finanalitik, Audit-Ekspert komp yuter dasturlari.*

[A1, A2, A3, A8, A11, Q16, Q17, Q21]

2.2.14. Pul oqimlarining tahlili

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash xo'jalik sub`ektlarining pul mablag'lari bilan ta`minlanganligi va ularning oqimlarini o'rganishning ahamiyati, mazmuni va vazifalari. Tahlilning asosiy axborot manbalari. Xo'jalik sub`ektining umumiy pul mablag'lari oqimining tahlili. Xo'jalik faoliyatidagi pul mablag'lari harakatini tahlili. Moliyaviy faoliyatdan pul oqimining tahlili. Investitsion faoliyatdagi pul oqimlari tahlili. Pul oqimlarini bashoratlash. Valyuta mablag'lari harakatini tahlili. Pul mablag'lari harakatini tezlashtirish imkoniyatlarini aniqlash.

Qo'llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Finanalitik, Audit-Ekspert komp yuter dasturlari.*

[A1, A2, A3, A8, A12, A15, Q16, Q19, Q21]

2.2.15. Xo'jalik yurituvchi sub`ektlarning xususiy kapitali tahlili

Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida iqtisodiyot sub`ektlarining xususiy kapitalini tahlil etishning mazmuni, vazifalari va manbalari. Xususiy kapitalning iqtisodiyot sub`ektlari moliyaviy barqarorligini ta`minlashdagi o`rni. Xususiy kapitalni xarakterlovchi ko`rsatkichlar tasnifi. Xususiy kapitalning o`zgarish sabablarini tahlili. Ustav kapitalini tahlili. Qo`shilgan va rezerv kapitalini tahlili. Taqsimlanmagan foyda (qoplanmagan zarar)ni tahlili. Xususiy kapital bilan bog`liq bo`lgan moliyaviy koeffitsientlar tahlili. Moliyaviy inqirozga qarshi kurashishda xususiy kapitalni ko`paytirishning ahamiyati.

Qo`llaniladigan ta`lim texnologiyalari: *Aqliy hujum, toifali jadval, BLOT-tahlil jadvali, keys stadi, masala-mashq usuli, Finanalitik, Audit-Ekspert komp yuter dasturlari.*

[A2, A3, A8, A11, Q16, Q19, Q22]

3.1. MUSTAQIL TA`LIMNI TASHKIL ETISHNING SHAKLI VA MAZMUNI

Mustaqil ta`lim talabning bajaradigan ilmiy izlanishi bo`lib, xo`jalik sub`ektlarining moliyaviy-xo`jalik faoliyatini tahlil etishda fanning biror bir mavzusini to`laroq o`rganadi va o`rganilgan mavzu belgilangan shaklda bayon etilib, ilmiy rahbardan maslahatlar olib boriladi. Mustaqil ishni bajarishdan maqsad, talabning o`qishi davomida olgan bilimni mustahkamlash, chuqurlashtirish va umumlashtirishdan iboratdir.

Mustaqil ta`limni tashkil etishning mazmuni: talabalar mustaqil ishlari mavzulari kelgusida bajariladigan kurs ishlari va bitiruv malakaviy ishlari mavzulari bilan uzviylikda bajariladi.

“Xo`jalik faoliyati tahlili” fani bo`yicha mustaqil ta`limning mazmuni va hajmi taqsimoti

Fani bo`yicha mazmuni	Mustaqil ta`limga oid bo`lim va mazulari	Mustaqil ta`limga oid topshiriq va tavsiyalar	Bajarish muddatlari
Xo`jalik faoliyati tahlilining predmeti, asosiy vazifalari va tamoyillari	Turli mulkchilik shaklida iqtisodiyot sub`ektlarini to`g`ri boshqarishda tahlilning roli	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg`ulot davomida
Xo`jalik faoliyati tahlilining predmeti, asosiy vazifalari va tamoyillari	Xo`jalik faoliyati tahlilifanining vazifalari	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
Xo`jalik faoliyati tahlilining predmeti, asosiy vazifalari va tamoyillari	Xo`jalik faoliyati tahlilining asosiy tamoyillari	Keys stadi tayyorlash	Mavzu jarayonida
Xo`jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari	Xo`jalik faoliyati tahlilifani metodining o`ziga xos xususiyatlari	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
Xo`jalik faoliyati tahlilining	Xo`jalik faoliyati	Keys stadi	Amaliy

metodi va usullari	tahlilining oddiy-an'anaviy usullari	tayyorlash	mashg'ulot davomida
Xo'jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari	O'rtacha va nisbiy ko'rsatkichlarni hisoblash usuli hamda uni tahlilda qo'llanilishi	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
Xo'jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari	Guruhlashtirish usuli va uni tahlilda qo'llanilishi	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
Xo'jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari	Xo'jalik faoliyati tahlilida iqtisodiy matematik usullarni qo'llashning zaruriyati	Keys stadi tayyorlash	Mavzu yakunida
Xo'jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari	Integral usuli usuli va uni tahlilda qo'llanilishi	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
Xo'jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari	Korrelyatsion va regression usullar	Keys stadi tayyorlash	Amaliy mashg'ulot davomida
Xo'jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari	Nazariy o'yin va nazariy xizmat ko'rsatish usullarining qo'llanilishi	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
Xo'jalik faoliyati tahlilining metodi va usullari	Tahlil usullarini takomillashtirish masalalari	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu jarayonida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda tahlil ishlarini tashkil qilish va tahlilni manbalar bilan ta'minlash	Iqtisodiyot sub'ektlarida tahlil ishlarini tashkil qilish bosqichlari	Keys stadi tayyorlash	Mavzu yakunida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda tahlil ishlarini tashkil qilish va tahlilni manbalar bilan ta'minlash	Tahlil uchun kerakli manbalar sistemasi va uning turlari	Keys stadi tayyorlash	Mavzu yakunida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarda tahlil ishlarini tashkil qilish va tahlilni manbalar bilan ta'minlash	Iqtisodiy manbalarning turlari va ularni tashkil qilishning asosiy tamoyillari	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg'ulot davomida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarining marketing faoliyatini tahlili	Iqtisodiyot sub'ektlari mahsuloti hamda xizmatiga bo'lgan talab va taklifni o'rganishning ahamiyati va tahlilning vazifalari	Keys stadi tayyorlash	Oraliq baholashda

Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarining marketing faoliyatini tahlili	Raqobat darajasi ko'rsatkichlari va ularni aniqlovchi omillar	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu jarayonida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning mahsulot (ish, xizmatlar) ishlab chiqarish hajmini tahlili	Mahsulot ishlab chiqarishning o'sish sur'atini dinamik tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning mahsulot (ish, xizmatlar) ishlab chiqarish hajmini tahlili	Mahsulot ishlab chiqarish hajmiga ta'sir etuvchi mehnat omillari	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg'ulot davomida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning mahsulot (ish, xizmatlar) ishlab chiqarish hajmini tahlili	Mahsulot hajmini oshirish bo'yicha mavjud imkoniyatlarni aniqlash	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
Mahsulot(ish, xizmatlar)ni sotish hajmi va ularning o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar tahlili	Mahsulot sotish hajmi va uning dinamikasini tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
Mahsulot(ish, xizmatlar)ni sotish hajmi va ularning o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar tahlili	Sotilgan mahsulot sifatining tahlili	Keys stadi tayyorlash	Mavzu jarayonida
Mehnat resurslari bilan ta'minlanganlik, mehnat unumdorligi va ularning mahsulot hajmiga ta'sirini tahlili	Iqtisodiyot sub'ektlarining mehnat resurslari bilan ta'minlanganligini tahlil qilishning ahamiyati va vazifalari	Keys stadi tayyorlash	Mavzu yakunida
Mehnat resurslari bilan ta'minlanganlik, mehnat unumdorligi va ularning mahsulot hajmiga ta'sirini tahlili	Iqtisodiyot sub'ektlarining mehnat resurslari tarkibi va ularning dinamikasini tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg'ulot davomida
Mehnat resurslari bilan ta'minlanganlik, mehnat unumdorligi va ularning mahsulot hajmiga ta'sirini tahlili	Ishlab chiqarilgan mahsulotning mehnat sig'imini tahlili	Keys stadi tayyorlash	Oraliq baholashda
Mehnat resurslari bilan ta'minlanganlik, mehnat unumdorligi va ularning mahsulot hajmiga ta'sirini tahlili	Ish vaqtidan samarali foydalanish va uning o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda

Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning moddiy (material) resurslar bilan ta'minlanishini tahlili	Moddiy resurslardan foydalanish samaradorligi va ularni ishlab chiqarish hajmiga ta'sirini tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu jarayonida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning moddiy (material) resurslar bilan ta'minlanishini tahlili	Iqtisodiyot sub'ektlarining ishlab chiqarish xarajatlarini tahlil etishning ahamiyati, vazifasi va axborot manbalari	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning moddiy (material) resurslar bilan ta'minlanishini tahlili	Mehnat haqi xarajatlarini tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg'ulot davomida
Mahsulot ishlab chiqarish va davr xarajatlari tahlili	Xo'jalik sub'ektlarining ishlab chiqarish xarajatlarini tahlil etishning ahamiyati, vazifasi va axborot manbalari.	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg'ulot davomida
Mahsulot ishlab chiqarish va davr xarajatlari tahlili	Mehnat haqi xarajatlarini tahlili. Ish haqi fondiga ta'sir etuvchi omillar tahlili	Keys stadi tayyorlash	Amaliy mashg'ulot davomida
Mahsulot ishlab chiqarish va davr xarajatlari tahlili	Davr xarajatlarini pasaytirish imkoniyatlarini aniqlash	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
Balans ko'rsatkichlari va korxonada moliyaviy holati tahlili	Iqtisodiyot sub'ektlarining moliyaviy holatini o'rganishning ahamiyati, mazmuni va vazifalari	Keys stadi tayyorlash	Oraliq baholashda
Balans ko'rsatkichlari va korxonada moliyaviy holati tahlili	Moliyaviy barqarorlikni yaxshilash chora-tadbirlari	Keys stadi tayyorlash	Mavzu jarayonida
Balans ko'rsatkichlari va korxonada moliyaviy holati tahlili	Bank mijozining kreditga layoqatliligini tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
Balans ko'rsatkichlari va korxonada moliyaviy holati tahlili	Mablag'lar aylanishining umumiy va alohida (xususiy) ko'rsatkichlari sistemasi	Keys stadi tayyorlash	Amaliy mashg'ulot davomida

Balans ko'rsatkichlari va korxonalar moliyaviy holati tahlili	Korxonaning moliyaviy holati tahlilining natijalarini umumlashtirish va moliyaviy sog'lomlashtirish yo'llarini belgilash	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyaviy natijalari tahlili	Iqtisodiyot sub'ektlari moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni tahlil qilishning ahamiyati, mazmuni va vazifalari	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyaviy natijalari tahlili	Sof foyda va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu jarayonida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyaviy natijalari tahlili	O'z mablag'lari rentabelligi va uni o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyaviy natijalari tahlili	Ishlab chiqarish fondlari rentabelligi va uni o'zgarishiga ta'sir etuvchi omillar tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg'ulot davomida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlar moliyaviy natijalari tahlili	Foyda va rentabellikni oshirish imkoniyatlarini aniqlash	Keys stadi tayyorlash	Oraliq baholashda
Debitor va kreditor qarzdorliklar tahlili	Debitorlik va kreditorlik qarzlarning muddatlari bo'yicha tahlili	Keys stadi tayyorlash	Oraliq baholashda
Debitor va kreditor qarzdorliklar tahlili	Qarzlarni kamaytirish imkoniyatlarini aniqlash va ularni amaliyotda qo'llash yo'nalishlari	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu jarayonida
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning asosiy vosita (fond)lar bilan ta'minlanganligi va ulardan foydalanish samaradorligining tahlili	Asosiy vositalardan samarali foydalanish ko'rsatkichlarining tahlili	Keys stadi tayyorlash	Mavzu yakunida
Pul oqimlarining tahlili	Pul oqimlarini to'g'ri va egri usulda tahlil qilish	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida

Pul oqimlarining tahlili	Pul oqimlarini prognozlash	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg'ulot davomida
Pul oqimlarining tahlili	Valyuta mablag'lari harakatini tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning xususiy kapitali tahlili	Xususiy kapital bilan bog'liq bo'lgan moliyaviy koeffitsientlar tahlili	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
Xo'jalik yurituvchi sub'ektlarning xususiy kapitali tahlili	Xususiy kapitalni ko'paytirish bo'yicha mavjud imkoniyatlarni aniqlash	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu jarayonida

4. REYTING BAHOLASH TIZIMI

“Xo'jalik faoliyati tahlili” fani o'quv rejasida belgilanganidek, “Soliqlar va soliqqa tortish” yo'nalishida 3-kursning 5-semestrda o'qitiladi. Fan uchun jami 214 soat, shu jumladan, 56 soat ma'ruza, 58 soat amaliy mashg'ulot hamda 100 soat mustaqil ta'lim uchun vaqt ajratilgan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2009 yil 11 iyundagi 204-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan hamda O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2010 yil 25 avgustdagi 333-son buyrug'i bilan o'zgartirish va qo'shimchalar kiritilgan “Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholashning reyting tizimi to'g'risidagi Nizom”da ko'rsatilganidek, talabalar bilimni nazorat qilish va reyting tizimi orqali baholash quyidagi turlar orqali amalga oshiriladi:

- Joriy nazorat (JN);
- Oraliq nazorat (ON);
- Yakuniy nazorat (YaN).

“Xo'jalik faoliyati tahlili” fani bo'yicha talabaning semestr davomidagi o'zlashtirish ko'rsatkichi 100 ball tizimida baholanadi. Ushbu 100 ball nazorat turlari bo'yicha quyidagicha taqsimlanadi:

- Joriy nazorat - 35 ball;
- Oraliq nazorat – 35 ball;
- Yakuniy nazorat – 30 ball.

Joriy nazorat bo'yicha amaliy mashg'ulotlar uchun ajratilgan har bir mavzu bo'yicha talabaning adabiyotlardan olgan konspekti, bilimi, mustaqil ijodiy fikr-mulohazalari, amaliy jadval va topshiriqlarni echishi, mustaqil ishi natijalari va amaliy ko'nikmalarini aniqlab borish nazarda tutiladi va u amaliy mashg'ulotlarda amalga oshiriladi.

Oraliq nazorat semestr davomida 2 davrada o'tkaziladi. Talabalarning bilimi birinchi davrada fanning 1-2 mavzularini qamrab olgan qismi bo'yicha 0-18 ball doirasida, ikkinchi davrada fanning 3-6 mavzularini qamrab olgan qismi 0-17 ball doirasida baholanadi. Oraliq nazoratda talabalarning o'zlashtirish ko'rsatkichi

ma'ruzalar o'tilgan mavzular bo'yicha og'zaki, yozma ish, test o'tkazish usullari va talabanning mustaqil ishi nazarda tutilgan holda baholanadi.

Joriy va oraliq nazoratlarda saralash ballidan kam ball to'plangan va uzrli sabablarga ko'ra nazoratlarda qatnasha olmagan talabaga qayta topshirish uchun, navbatdagi shu nazorat turigacha, so'nggi joriy(JN) va oraliq nazorat(ON)lar uchun yakuniy nazoratgacha bo'lgan muddat beriladi.

Yakuniy nazorat semestr yakunida o'tkazilib, yakuniy nazoratda talabanning bilim, ko'nikma va malakalari ishchi o'quv dasturidan kelib chiqqan holda fanning umumiy mazmuni doirasida baholanadi. Yakuniy nazorat og'zaki so'rash, amaliy topshiriqlarni mustaqil echish, suhbat, yozma ish yoki test o'tkazish usulida amalga oshiriladi.

Fan bo'yicha joriy va oraliq nazoratlarga ajratilgan umumiy balning 55 foizi, ya'ni 39 ball saralash balli hisoblanib, ushbu balldan kam ball to'plagan talaba yakuniy nazoratga kiritilmaydi.

Joriy(JN) va oraliq nazorat(ON) turlari bo'yicha 55 va undan yuqori balni to'plagan talaba fanni o'zlashtirgan deb hisoblanadi va ushbu fan bo'yicha yakuniy nazoratga kirmasligiga yo'l qo'yiladi.

Talabanning semestrda joriy (JN) va oraliq(ON) nazorat turlari bo'yicha to'plagan ballari ushbu nazorat turlari umumiy balining 55 foizidan kam bo'lsa yoki semestr yakunida joriy, oraliq va yakuniy nazorat turlari bo'yicha to'plagan ballari yig'indisi 55 balldan kam bo'lsa, u akademik qarzdor deb hisoblanadi.

Akademik qarzdor talabalarga semestr tugaganidan keyin qayta o'zlashtirish uchun bir oy muddat beriladi. SHu muddat davomida fanni o'zlashtirna olmagan talaba, fakultet dekani tavsiyasiga ko'ra belgilangan tartibda rektorning buyrug'i bilan talabalar safidan chetlashtiriladi.

Reyting nazorati jadvallari, nazorat turi, shakli, soni hamda har bir nazoratga ajratilgan maksimal ball, shuningdek joriy va oraliq nazoratlarning saralash ballari haqidagi ma'lumotlar fan bo'yicha birinchi mashg'ulotda talabalarga e'lon qilinadi.

4.1. Reyting nazorati jadvali*

Reyting nazorati turlari	Semestr haftalari																		Attestatsiya	Ballar	Saralash ballari
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	20			
JN	0-6			0-6			0-6			0-6			0-6			0-5				0-35	39
ON	0-18									0-17										0-35	
∑ (JNQON)	0-70																			0-70	
YaN																			0-30	0-30	0
Jami	0-70																		0-30	0-100	55

*Izoh: Semestr haftalari soni ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning o'quv rejasi va o'quv jarayoni grafigiga muvofiq belgilanadi va farqlanishi mumkin (18-19 haftalar qishki ta'til davri hisoblanadi).

Mazkur fan bo'yicha navbatdagi semestrda reyting nazorati jadvali*

Reyting nazorati turlari	Semestr haftalari																		Attestatsiya	Ballar	Saralash ballari
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40			
JN	0-5			0-6			0-6			0-6			0-6			0-6				0-35	39
ON	0-17									0-18										0-35	
∑ (JNQON)	0-70																			0-70	
YaN																			0-30	0-30	0
Jami	0-70																		0-30	0-100	55

*Izoh: Semestr haftalari soni ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning o'quv rejasi va o'quv jarayoni grafigiga muvofiq belgilanadi va farqlanishi mumkin.

4.2. JN bo'yicha baholash mezonlari

JNda amaliy mashg'ulotlar bo'yicha jadvalda keltirilgan semestr haftalari kesimida har bir mashg'ulotda talabaning o'zlashtirishiga mos ravishdagi mezon asosida 0-2 (yoki har 3(uch) hafta bo'yicha 0-6), jami 0-35 ballgacha jamlanishi belgilangan. JN bo'yicha 0-2(0-6) ballik tizimdagi mezonlar semestr boshida talabalar e'tiboriga yetkaziladi.

4.3. ON bo'yicha baholash mezonlari

ON ma'ruza mashg'ulotlari materiallari asosida bir semestr davomi 2 marta o'tkaziladi. ON bo'yicha talaba jami 0-35 (har bir ONda 0-18 / 0-17) ballgacha jamlashi mumkin.

Fanning o'qitilgan mavzulari bo'yicha o'zlashtirish nazorati turli shakllarda o'tkazilishi mumkin. Mazkur fandan ON test sinovi shaklida o'tkazilganda testlar soni va ularga mos ravishdagi mezon 0-18 / 0-17 ball kesimida kafedra tomonidan alohida belgilanadi va talabalar e'tiboriga yetkaziladi.

4.4. JN va ON bo'yicha reyting ballarini umumlashtirish mezonlari

Mazkur fan bo'yicha $\sum(JN+ON)$ 0-70 gacha bo'lgan reyting ballarini quyidagi mezonlarga muvofiq umumlashtirilishi belgilangan:

Baholash mezonlari	Reyting ballari		\sum (JN+ON)
	JN	ON	
Xo'jalik faoliyati tahlili fani mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha har tomonlama chuqur va mukammal bilimga ega. Nazariy va amaliy mashg'ulotlarda Xo'jalik faoliyati tahlili bo'yicha masalalarni yecha oladi va ularga oid xulosa va qaror qabul qila oladi, mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega .	30-35	30-35	60-70
Fan mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha to'la bilimga ega. Mashg'ulotlarda Xo'jalik faoliyati tahlili bo'yicha masalalarni yecha oladi, mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	25-29	25-29	50-69
Fan mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha koniqlik bilimga ega. Amaliy mashg'ulotda Xo'jalik faoliyati tahlili bo'yicha masalalarning mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	20(19)- 24	20-24	39-49
Fan mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha koniqliksiz bilimga ega. Amaliy mashg'ulotda Xo'jalik faoliyati tahlili bo'yicha masalalarni yecha olmaydi va ular yuzasidan aniq tasavvurga ega emas, bilmaydi.	0-19	0-19	0-38

4.5. YaNni baholash mezonlari

“Yozma ish”larni baholash MEZONI

Talabalar “Xo'jalik faoliyati tahlili” fanidan yakuniy nazoratni og'zaki so'rov, test topshiriqlari yoki “Yozma ish” usulida topshiradilar va ularni o'zlashtirish ko'rsatkichi 0 dan 30 ballgacha baholanadi.

Agar yakuniy nazorat “Yozma ish” usulida amalga oshirilsa, sinov ko'p variantli usulda o'tkaziladi. Har bir variantda uchtdan savol hamda bittadan amaliy topshiriq bo'lib, har bir savolga tegishli javoblar yoziladi. Har bir savolga yozilgan javoblar bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichi 0-8 ball oralig'ida baholanadi. Amaliy topshiriq esa 0-6 ball oralig'ida baholanadi.

Berilgan har bir savolga to'g'ri va to'liq javob yozilsa, iqtisodiy tahlilning nazariy va uslubiy asoslari to'g'ri qo'llanilsa, Xo'jalik faoliyati tahliliga oid o'z mustaqil fikriga ega bo'lsa va uni yozma shaklda bayon yeta olsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 7-8 ball bilan baholanadi.

Amaliy topshiriq shartida belgilangan amallar to'liq bajarilsa, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga ta'sir etuvchi omillar to'liq va to'g'ri aniqlansa, omillar ta'siriga ijodiy yondoshgan holda xulosa va fikrlar bildirilsa, 6 ball bilan baholanadi.

Berilgan har bir savolga to'g'ri javob yozilsa, iqtisodiy tahlilning nazariy va uslubiy asoslari to'g'ri qo'llanilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka yerishilsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 6 ball bilan baholanadi.

Amaliy topshiriq shartida belgilangan amallar to'liq bajarilsa, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga ta'sir etuvchi omillarning bir qismi to'g'ri aniqlansa, xulosa va fikr bildirilsa, 5 ball bilan baholanadi.

Berilgan har bir savolga to'g'ri javob yozilsa, iqtisodiy tahlilning nazariy va uslubiy asoslari to'g'ri qo'llanilsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 5 ball bilan baholanadi.

Amaliy topshiriq shartida belgilangan amallar to'liq bajarilsa, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga ta'sir etuvchi omillarning bir qismi to'g'ri aniqlansa, xulosa va fikr bildirilsa, 4 ball bilan baholanadi.

Berilgan har bir savolga javob yozilmasa, noto'g'ri javob yozilsa yoki o'quv adabiyotidan so'zma-so'z ko'chirib yozilsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 0-4 ball bilan baholanadi.

Amaliy topshiriq shartida belgilangan amallar bajarilmasa, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga ta'sir etuvchi omillar aniqlanmasa, xulosa yozilmasa 0-3 ball bilan baholanadi.

Yozma sinov bo'yicha umumiy o'zlashtirish ko'rsatkichini aniqlash uchun variantda berilgan savollarning har biri uchun yozilgan javoblarga qo'yilgan o'zlashtirish ballari qo'shiladi va yig'indi talabaning yakuniy nazorat bo'yicha o'zlashtirish bali hisoblanadi.

Yakuniy nazoratni “Yozma ish” hamda “Test topshiriqlari” asosida o'tkazish M E Z O N I

Talabalar “Xo'jalik faoliyati tahlili” fanidan yakuniy nazoratni “Yozma ish” hamda “Test topshiriqlari” usulida topshiradilar va ularni o'zlashtirish ko'rsatkichi 0 dan 30 ballgacha baholanadi. Yakuniy nazorat bo'yicha topshirilgan “Yozma ish” natijalari 0-6 ball (YaN balining 20 foizi) oralig'ida baholanadi. Yakuniy nazoratni 0-24 ball (YaN balining 80 foizi) oralig'ida baholanadigan qismi kompyuter sinflarida test topshiriqlari asosida o'tkaziladi. Talabalar berilgan 30 ta test topshiriqlari bo'yicha har bir to'g'ri javob uchun 0,8 ballga ega bo'ladilar.

“Yozma ish” ko'p variantli usulda o'tkazilib, har bir variantda ikkitadan savol va bittadan amaliy topshiriq beriladi hamda har bir savolga tegishli javoblar yoziladi. Har bir savolga yozilgan javoblar bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichi 0-2 ball oralig'ida baholanadi. Amaliy topshiriq ham 0-2 ball oralig'ida baholanadi.

Berilgan har bir savolga to'g'ri va to'liq javob yozilsa, Xo'jalik faoliyati tahlilining nazariy va uslubiy asoslari to'g'ri qo'llanilsa, Xo'jalik faoliyati tahliliga oid o'z mustaqil fikriga ega bo'lsa va uni yozma shaklda bayon eta olsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 1,7-2 ball bilan baholanadi.

Amaliy topshiriq shartida belgilangan amallar to'liq bajarilsa, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga ta'sir etuvchi omillar to'liq va to'g'ri aniqlansa, omillar ta'siriga ijodiy yondoshgan holda xulosa va fikrlar bildirilsa, 1,7-2 ball bilan baholanadi.

Berilgan har bir savolga to'g'ri javob yozilsa, Xo'jalik faoliyati tahlilining nazariy va uslubiy asoslari to'g'ri qo'llanilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 1,4-1,6 ball bilan baholanadi.

Amaliy topshiriq shartida belgilangan amallar to'liq bajarilsa, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga ta'sir etuvchi omillarning bir qismi to'g'ri aniqlansa, xulosa va fikr bildirilsa, 1,4-1,6 ball bilan baholanadi.

Berilgan har bir savolga to'g'ri javob yozilsa, Xo'jalik faoliyati tahlilining nazariy va uslubiy asoslari to'g'ri qo'llanilsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 1,1-1,3 ball bilan baholanadi.

Amaliy topshiriq shartida belgilangan amallar to'liq bajarilsa, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga ta'sir etuvchi omillarning bir qismi to'g'ri aniqlansa, xulosa va fikr bildirilsa, 1,1-1,3 ball bilan baholanadi.

Berilgan har bir savolga javob yozilmasa, noto'g'ri javob yozilsa yoki o'quv adabiyotidan so'zma-so'z ko'chirib yozilsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi 0-1 ball bilan baholanadi.

Amaliy topshiriq shartida belgilangan amallar bajarilmasa, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga ta'sir etuvchi omillar aniqlanmasa, xulosa yozilmasa 0-1 ball bilan baholanadi.

Yozma sinov bo'yicha umumiy o'zlashtirish ko'rsatkichini aniqlash uchun variantda berilgan savollarning har biri uchun yozilgan javoblarga qo'yilgan o'zlashtirish ballari qo'shiladi va yig'indi talabaning yakuniy nazorat bo'yicha o'zlashtirish bali hisoblanadi.

Yakuniy nazoratni "Test topshiriqlari" asosida o'tkazish MEZONI

Talabalar "Xo'jalik faoliyati tahlili" fanidan yakuniy nazoratni test topshiriqlari yoki "Yozma ish" usulida topshiradilar va ularni o'zlashtirish ko'rsatkichi 0 dan 30 ballgacha baholanadi.

Agar yakuniy nazorat "Test topshiriqlari" asosida amalga oshirilsa, sinov ko'p variantli usulda kompyuter sinflarida o'tkaziladi. Har bir variantda 30 tadan test topshirig'i bo'lib, talabaga savollarning javobini belgilash uchun 30 daqiqa vaqt beriladi. Har bir test topshirig'iga talaba tomonidan berilgan javoblar 1 ball bilan baholanadi.

Berilgan test topshiriqlarining 26-30 tasiga to'g'ri javob belgilagan talaba 26-30 ball oralig'ida baholanadi.

Berilgan test topshiriqlarining 22-25 tasiga to'g'ri javob belgilagan talaba 22-25 ball oralig'ida baholanadi.

Berilgan test topshiriqlarining 17-21 tasiga to'g'ri javob belgilagan talaba 17-21 ball oralig'ida baholanadi.

Berilgan test topshiriqlarining 16 va undan kamiga to'g'ri javob belgilagan talaba 0-16 ball oralig'ida baholanadi.

4.6. Talabalarning fanni o'zlashtirish ko'rsatkichlarini aniqlash mezonlari

Talabalarning fan bo'yicha bilim saviyasi, ko'nikma va malakalarini nazorat qilish 0-100 ballik reyting tizimi asosida quyidagi mezonlarga muvofiq amalga oshiriladi:

Talabning fanni o'zlashtirishini nazorat qilish mezonlari	Ballar
<p>Xo'jalik faoliyati tahliliga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish</p> <p>Firma va kompaniyalar faoliyatini iqtisodiy tahlil qilishda ijodiy fikrlay olish</p> <p>Tahlil natijalarini amalda qo'llay olish</p> <p>Tahlil etilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish</p> <p>Iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil etish orqali ularning mohiyatini tushuntirib berish</p> <p>Tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish</p> <p>O'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish</p> <p>Firma va kompaniyalar faoliyatini tahlil etishda iqtisodiy tahlilning barcha usullarini birdek qo'llay olish</p> <p>Tahlil etilgan iqtisodiy hodisa va jarayon to'g'risida tasavvurga ega bo'lish</p> <p>O'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish va tegishli xulosalar berish</p>	86-100
<p>Tahlil etilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish</p> <p>Tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish</p> <p>O'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish</p> <p>Firma va kompaniyalar faoliyatini tahlil etishda iqtisodiy tahlilning barcha usullarini birdek qo'llay olish</p> <p>Iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil etish orqali ularning mohiyatini tushuntirib berish</p> <p>Tahlil etilgan jarayonga to'g'ri va xolisona baho berish</p> <p>Tahlil etilgan iqtisodiy hodisa va jarayon to'g'risida tasavvurga ega bo'lish</p> <p>O'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish va tegishli xulosalar berish</p>	71-85
<p>Tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish</p> <p>O'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish</p> <p>Tahlil etilgan jarayonga to'g'ri va xolisona baho berish</p> <p>Tahlil etilgan iqtisodiy hodisa va jarayon to'g'risida tasavvurga ega bo'lish</p> <p>O'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil etish va tegishli xulosalar berish</p>	55-70
<p>Xo'jalik faoliyati tahlilining nazariy va uslubiy asoslarini bilmaslik</p> <p>Iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil etish bo'yicha tasavvurga ega emaslik</p> <p>Tahlil haqida aniq tasavvurga ega emaslik</p> <p>Tahlil jarayonlariga iqtisodiy tahlilda qo'llaniladigan usullarni qo'llay olmaslik</p>	0-54

“Xo'jalik faoliyati tahlili” fanidan joriy nazoratda talabning bilimni reyting tizimi asosida baholash

№	Ko'rsatkichlar	Joriy nazoratdagi maksimal ball	Semestr bo'yicha jamiga nisbatan, %	1 juftlik dars uchun maksimal ball
1	2	3	4	5
1.	Darsga qatnashganlik darajasi	3,5	10	0,2
2.	Adabiyotlardan konspekti, amaliy mashg'ulot bo'yicha berilgan vazifalarni bajarganligi	7	20	0,4
3.	Amaliy mashg'ulot darslariga tayyorgarligi, so'zga chiqishi, tahliliy jadvallarni bajara	17,5	50	1,0

	bilishi hamda ularga xulosalar berish saviyasi,			
4.	Mustaqil ta'lim bo'yicha bajargan ishlari, qilgan taqdimoti hamda iqtisodiy tahlil bo'yicha berilgan qo'shimcha topshiriqlarni bajarishi. Mavzular bo'yicha multimedialar tayyorlashi, slaydlar, ko'rgazmali qurollar va chizmalar tayyorlashdagi faoliyati, "Xo'jalik faoliyati tahlili" fani bo'yicha ma'lumotlar bazasini yaratishda qatnashganligi	7	20	0,4
	Jami	35	100	2

“Xo'jalik faoliyati tahlili” fanidan oraliq nazoratda talabanning bilimini reyting tizimi asosida baholash

№	Ko'rsatkichlar	Oraliq nazoratdagi maksimal ball		
		1-ON	2-ON	Jami
1	2	4	5	6
1.	Darsga qatnashganlik darajasi	2,0	2,0	4,0
2.	O'tilgan mavzular bo'yicha konspekti va ma'ruzada o'tilgan mavzularni o'zlashtirganlik darajasi	5,0	5,0	10,0
3.	Mustaqil ta'lim soatlarida bajargan ishlari, qilgan taqdimoti hamda Xo'jalik faoliyati tahlilibo'yicha berilgan qo'shimcha topshiriqlarni bajarishi	4,0	4,0	8,0
4.	Mavzular bo'yicha multimedialar tayyorlashi, slaydlar, ko'rgazmali qurollar va chizmalar tayyorlashdagi faoliyati, "Xo'jalik faoliyati tahlili" fani bo'yicha ma'lumotlar bazasini yaratishda qatnashganligi	2,0	3,0	5,0
5.	Ma'ruza darslarida faolligi, fan bo'yicha ish o'yinlarini tashkil qilishdagi faolligi	4,0	4,0	8,0
	Jami	17	18	35

Foydalaniladigan o'quv adabiyotlari ro'yxati

Asosiy adabiyotlar:

1. Karimov I.A. "Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi, uni O'zbekiston sharoitida bartaraf etish yo'llari va choralari". T.: "O'zbekiston", 2009 y, 56 b.
2. Karimov I.A. "Mamlakatimizni modernizatsiya qilish va yangilashni izchil davom ettirish – davr talabi". "Xalq so'zi" gazetasi, 13 fevral, 2009 yil.
3. Karimov I.A. "Asosiy vazifamiz-vatanimiz taraqqiyoti va xalqimiz farovonligini yanada yuksaltirishdir".-Toshkent:"O'zbekiston", 2010.-80-b.
4. Karimov I.A. "Barcha reja va dasturlarimiz Vatanimiz taraqqiyotini yuksaltirish va xalqimiz farovonligini oshirishga xizmat qiladi".- Toshkent: "O'zbekiston", 2011.-45-b.
5. Karimov I.A. "Bank tizimi, pul muomalasi, kredit, investitsiya va moliyaviy barqarorlik to'g'risida". T.: O'zbekiston, 2005. - 528 b.
6. Karimov I.A. "2012-yil Vatanimiz taraqqiyotini yangi bosqichga ko'taradigan yil bo'ladi". "Xalq so'zi" gazetasi, 20 yanvar 2012 yil.
7. Karimov I.A. "Bosh maqsadimiz – keng ko'lamli islohotlar va modernizatsiya yo'lini qat'iyat bilan davom ettirish". Xalq so'zi" gazetasi, 19 yanvar 2013 yil.
8. Басовский Л.Е., Басовкая Е.Н. и др. «Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности»: Учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 366 с.
9. Vahobov A.V., Ishonqulov N.F., Ibroximov A.T. "Ho'jalik faoliyati tahlili". Darslik. T.; Iqtisod-Moliya, 2013. -600 b.
10. Ахмаджонов Х.И., Ишонқулов Н.Ф., Нурманов У.А. "Пул маблағларининг ҳисоби ва таҳлили". Т.: "Иқтисод-молия", 2009 й. 251 б.
11. Ibragimov G'.A., Yakubov U.K. Tashqi iqtisodiy faoliyat tahlili. O'quv-uslubiy qo'llanma. T.; TMI, 2012y. - 140 b.
12. Калинина А.П. и др. Экономический анализ: Основы теории. Комплексный анализ хозяйственной деятельности организации. /Учебник – М.: "Высшее образование", 2005. – 382 ст.
13. Ковалев В.В., Ковалев Вит. В. Анализ баланса или Как понимать баланс. Учебно-практическое пособие – М.: Проспект, 2010-560 с.
14. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. /Учебник. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА – М, 2009. – 536 с.
15. Shog'iyosov T. Kompleks iqtisodiy tahlil. Darslik. –Т.: "Fan va texnologiya" 2012. – 278 b.
16. Шагиясов Т., Сагдиллаева З., Файзиев Б. Финансовый и управленческий анализ. /Учебник –Т.: Иқтисод-Молия, 2008. – 352 с.

Qo'shimcha adabiyotlar:

17. Вахобов А.В., Абдуллаев Ё.А. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, уни Ўзбекистон шaroitida bartaraf etish yo'llari va choralari" nomli asarini ўрганиш бўйича ўқув-услубий қўлланма. Т.: "Иқтисод-молия", 2009 й, 192 б.
18. Бариленко В.И., Плотникова Л.К., Кузнецов С.И., Скачкова Р.В,

Плотникова В. «Анализ хозяйственной деятельности»: –М.: Издательство «Омега - Л» 2009. – 414с.: табл.

19. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия. Учеб. пособие. –М.: ИНФРА –М 2010-215 с.

20. Бочаров В. В. Финансовый анализ. Краткий курс. 2-е изд. — СПб.: Питер, 2009. - 240 с.

21. Пардаев М.Қ., Шоалимов А.Х. Бошқарув таҳлили. /Ўқув қўлланма -Т.: Иқтисод ва ҳуқуқ дунёси, 2005. – 320 б.

22. Ронова Г.Н., Ронова Л.А. Анализ финансовой отчетности: Учебно-методический комплекс. – М.: Изд. центр ЕАОИ. 2008. – 240 с.

23. Соколова Н.А., Каверина О.Д. Управленческий анализ. /Учебник –М.: «Бухгалтерский учет», 2008. – 345 с.

24. Internet saytlari:

- www.buhgalt.ru
- www.audit-it.ru.
- www.books/bankir.ru.
- www.finanaliz.kiev.ua.
- www.stat.uz
- www.ziyonet.uz

